

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन प्रशिक्षण संस्था, पुणे मान्यताप्राप्त

संबोधी अकादमी, औरंगाबाद

महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा (गट ब व गट क) पूर्व परीक्षा

सराव पेपर

१) यापैकी कोणती विधाने सत्य आहेत?

- a) डब्ल्यूपीएल क्रिकेट कप २०२३ मुंबई इन्डियन्स महिला संघाने जिंकला.
b) मुंबई इन्डियन्स क्रिकेट संघाची कर्णधार स्मृती मंधाना ही होती.

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a) फक्त २) (b) फक्त
३) (a) आणि (b) दोन्हीही ४) (a) आणि (b) दोन्हीही नाही

1) Which of the following statement/s is true?

- a) WPL Cricket Tournament 2023 will be won by woman team of Mumbai Indians
b) Smriti Mandana is the captain of Mumbai Indians Woman team

Options :

- 1) Only (a) 2) Only (b)
3) Both (a) and (b) 4) None of (a) and (b)

२) 'अँक्चुअली... आय मेट देम' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत?

- १) शशी थरूर २) देविका रंगाचारी
३) गुलजार ४) गीतांजली श्री

2) Who is the author of the book, 'Actually ... I Met Them'?

- 1) Shashi Tharoor 2) Devika Rangachari
3) Gulzar 4) Geetanjali Shree

३) ग्रीन टॅलेंट पुरस्कार २०२२ बाबत विधानांचा विचार करा.

- a) हा पुरस्कार युवा संशोधकांना दिला जातो.
b) सस्टेनॅबिलिटी आणि पर्यावरणविषयक समस्या सोडविण्यासाठी संशोधन करणाऱ्यांना हा पुरस्कार दिला जातो.
c) हा पुरस्कार जर्मनीतील संशोधक जोहाना वांका यांच्या सौजन्याने दिला जातो.
d) शामिक चौधरी या भारतीय तरुणाला २०२२ चा पुरस्कार मिळाला.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने बरोबर नाही/नाहीत ?

- १) केवळ (d) २) केवळ (b) आणि (c)
३) (a), (b) आणि (c) ४) (c) and (d)

3) Consider the following statements regarding Green talent Award 2022.

- a) This award is given to young researchers.
b) The award is given to those doing research to solve sustainability and environmental issues.
c) The award is given courtesy of researcher Johanna Wanka from Germany.
d) Shamik Chaudhary, an Indian youth, received the 2022 award.

Which of the above statement /ts is/are correct?

- 1) Only (d) 2) Only (b) and (c)
3) (a), (b) and (c) 4) (c) and (d)

४) भारत सरकारने हखलेल्या मोबाईल फोन्सचा शोध घेण्यासाठी हे वेब पोर्टल सुरु केले.

- 1) <https://ceir.gov.in> (सेंट्रल इन्फ्रामेंट आयडेंटिटी रजिस्टर)
2) <https://cair.gov.in> (सेंट्रल एजन्सी आयडेंटिटी रजिस्टर)
3) <https://cser.gov.in> (केंद्रीय आणि राज्य उपकरणे नोंदणी)
4) <https://cpir.gov.in> (केंद्रीय पोलीस ओळख रजिस्टर)

- 4) Indian Government launch , a web portal to trace lost mobile phones.
1) <https://ceir.gov.in> (Central Equipment Identity Register)
2) <https://cair.gov.in> (Central Agency Identity Register)
3) <https://cser.gov.in> (Central and State Equipment Register)
4) <https://cpir.gov.in> (Central Police Identity Register)
- ५) खालील विधाने विचारात घ्या :
अ) महाराष्ट्र विधानसभेने डिसेंबर २०२१ मध्ये 'शक्ति' विधेयक मंजूर केले.
ब) यामध्ये बलात्काऱ्यास फाशीच्या शिक्षेची तरतूद आहे.
क) महिलांवर ॲसिड हल्ला करणाऱ्यास १० वर्षांच्या शिक्षेची तरतूद आहे.
ड) विधानसभेत अर्थमंत्र्यांनी हे विधेयक सादर केले.
यापैकी कोणती विधाने अचूक आहेत ?
१) फक्त अ, ब आणि क
२) फक्त अ आणि ब
३) फक्त क आणि ड
४) फक्त अ आणि ड
- 5) Consider the following statements :
a) Maharashtra Legislative Assembly passed 'Shakti' bill in December 2021.
b) There is a provision of death penalty to rapist.
c) There is a provision of 10 years imprisonment to acid attacker on women.
d) This bill was submitted in the Assembly by the Finance Minister.
Which of the following statements are correct?
1) Only a, b and c
2) Only a and b
3) Only c and d
4) Only a and d
- ६) खालीलपैकी कोणत्या राज्याने राष्ट्रीय सूक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योग पुरस्कार, २०२२ मध्ये प्रथम पारितोषिक पटकावले ?
१) महाराष्ट्र
२) गुजरात
३) उत्तर प्रदेश
४) ओडिशा
- 6) Which of the following States won the first prize in National Micro, Small and Medium Enterprises Awards, 2022 ?
1) Maharashtra
2) Gujarat
3) Uttar Pradesh
4) Odisha
- ७) अलीकडेच चाचणी घेतलेल्या आकाश-एनजी क्षेपणास्त्राबाबत खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?
अ) हे जमिनीवरून हवेत मारा करणारे क्षेपणास्त्र आहे
ब) या क्षेपणास्त्राची मारक श्रेणी ३०० किमी आहे
क) हे क्षेपणास्त्र भारतीय नौदलासाठी विकसित केले आहे
ड) हे क्षेपणास्त्र अंदाजे ९६% स्वदेशी सामग्रीद्वारे विकसित केले गेले आहे
पर्यायी उत्तरे :
१) (अ) आणि (ब) फक्त
२) (अ), (ब) आणि (क)
३) (अ), (क) आणि (ड) फक्त
४) (अ), (ब), (क), (ड)

- 7) Which of the following statements are correct regarding recently testfired Akash-NG missile?
a) This is a Surface to Air missile
b) The missile is having the strike range of 300KMs
c) The missile is developed for the Indian Navy
d) The missile is developed with approximately 96% of indigenous content
Answer Options :
1) (a) and (b) only
2) (a), (b) and (c)
3) (a), (c) and (d)
4) (a), (b), (c), (d)
- ८) पंतप्रधान नरेंद्र मोदी हे असे ते दुसरे भारतीय पंतप्रधान आहेत की जे सोमनाथ मंदिर ट्रस्टचे अध्यक्ष बनले, त्यांच्यापूर्वी या भारतीय पंतप्रधानांची सोमनाथ मंदिर ट्रस्टचे अध्यक्ष म्हणून नियुक्ती झाली होती.
१) जवाहरलाल नेहरू
२) इंदिरा गांधी
३) पीव्ही नरसिंह राव
४) मोरारजी देसाई
- 8) Prime Minister Narendra Modi became the chairman of the Somnath Temple Trust, he is the second Prime Minister who has been appointed as chairman after
1) Jawaharlal Nehru
2) Indira Gandhi
3) PV Narasimha Rao
4) Morarji Desai
- ९) ली कॉर्बुझियरने कोणत्या इमारतींची रचना केलेली नाही?
I. इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट, अहमदाबाद
II. मिल ओनर्स असोसिएशन, अहमदाबाद
III. गायकवाड पॅलेस, वडोदरा
IV. संस्कार केंद्र संग्रहालय, अहमदाबाद
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त I आणि II
२) फक्त II आणि III
३) फक्त I आणि III
४) II आणि IV
- 9) Which of the buildings were not designed by Le Corbusier?
I. Indian Institute of Management, Ahmedabad
II. Mill Owners' Association, Ahmedabad
III. Gaikwad Palace, Vadodara
IV. Sanskar Kendra Museum, Ahmedabad
Answer option :
1) I and II only
2) II and III only
3) I and III only
4) II and IV only
- १०) कोणत्या केंद्रीय मंत्रालयाने 'स्वच्छ सर्वेक्षण ग्रामीण २०२३ टूलकिट' लाँच केले?
१) गृहनिर्माण आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय
२) कृषी आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालय
३) जलशक्ती मंत्रालय
४) ग्रामीण विकास मंत्रालय
- 10) Which Union Ministry launched the 'Swachh Survekshan Grameen 2023 Toolkit'?
1) Ministry of Housing and Urban Affairs
2) Ministry of Agriculture and Farmers Welfare
3) Ministry of Jal Shakti
4) Ministry of Rural Development

- १५) भारत आणि जपान यांच्यातील अणु तंत्रज्ञान सहकार्य करार विचारात घ्या.
- पंतप्रधान मोदी यांच्या २०२२ सालच्या जपान दौऱ्यात या करारावर सह्या करण्यात आल्या.
 - जपानकडून भारताला अणुतंत्रज्ञान, अणुइंधन आणि न्यूक्लियर रिअॅक्टर्स हस्तांतरित केले जाणार आहे.
 - जपानच्या तोशिबा कंपनीने वॉशिंग्टन हाऊस ही अमेरिकन कंपनी विकत घेतल्याने, भारताने वॉशिंग्टन हाऊस या कंपनीशी आण्विक तंत्रज्ञान हस्तांतराबाबत केलेल्या वाटाघाटी, भारतासाठी फलदायी असतील.
 - भारताने एनटीपी आणि सीटीबीटी करारावर सही केली नसूनसुद्धा भारताला आण्विक तंत्रज्ञान देण्यास जपानने स्वीकृती दिली.
- वरीलपैकी कोणत्या तरतुदी बरोबर आहे/आहेत ?
- केवळ (a) आणि (b)
 - केवळ (a) आणि (c)
 - (b), (c) आणि (d)
 - वरील सर्व
- 15) Consider the nuclear technology cooperation agreement between India and Japan.
- The agreement was signed during Prime Minister Modi's visit to Japan.
 - Japan will hand over the Nuclear technology, Nuclear Fuel and Nuclear Reactor to india
 - India's negotiations with the American company Washington House regarding the transfer of nuclear technology will be fruitful for India as the said company has been acquired by Japan's Toshiba.
 - Even though India has not signed the NTP and CTBT treaty, Japan has agreed to transfer nuclear technology to India.
- Which of the above statements are correct
- Only (a) and (b)
 - Only (a) and (c)
 - (b), (c) and (d)
 - All the above
- १६) नोटा मतदानाचा पर्याय निवडणुकीस लागू आहे.
- अ) राज्य विधानसभेच्या ब) लोकसभेच्या क) राष्ट्रपती व उपराष्ट्रपती
- पर्यायी उत्तरे :
- (अ) आणि (ब) फक्त
 - (अ) आणि (क)
 - (ब) आणि (क)
 - (अ), (ब) आणि (क)
- 16) The NOTA voting option is applicable in
- State Legislative Assembly Elections
 - Lok Sabha elections
 - Election of the President and Vice-President
- Select the correct answer code:
- (a) and (b) only
 - (a) and (c)
 - (b) and (c)
 - (a), (b) and (c)
- १७) १२४ वे घटना दुरुस्ती विधेयक, २०१९ शी संबंधित होते.
- राष्ट्रीयीकृत बँकांचे विलीनीकरण
 - जम्मू-काश्मीरचा विशेष दर्जा रद्द करणे
 - समलिंगी विवाह
 - आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी सरकारी नोकऱ्या आणि शिक्षणात आरक्षण

- 17) The 124th Constitution Amendment Bill, 2019 pertains to _____
1) Merging of nationalized banks
2) Scrapping the special status of Jammu and Kashmir
3) Same-sex marriage
4) Reservation for economically weaker sections in Government jobs and education
- १८) 'ग्रामदान' तत्त्वानुसार प्रत्येक गावातून एकूण क्षेत्राच्या किमान टक्के जमीन भूमीहीनांना उपलब्ध करून द्यावी असे ठरले आहे.
१) ५% २) १०% ३) १५% ४) २०%
- 18) According to the 'Gramdan' principle, from each village minimum ---- % of the land will be available to landless people
1) 5% 2) 10% 3) 15% 4) 20%
- १९) आरक्षणातील क्रिमी लेयर बाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत/आहेत?
अ) सैन्यातील कर्नल आणि त्याहून अधिक पदावर असलेल्या आणि नौदल आणि हवाई दलात समतुल्य पदावर असलेल्या व्यक्तींना ओबीसी आरक्षणाचा लाभ घेता येणार नाही.
ब) राष्ट्रपती, उपाध्यक्ष आणि उच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश यासारखी घटनात्मक पदे असलेल्या व्यक्तींना क्रीमी लेयरमधून सूट देण्यात आली आहे, त्यांना OBC आरक्षणाचा लाभ घेता येईल.
- पर्यायी उत्तरे :**
१) (अ) फक्त २) (ब) फक्त ३) (अ) आणि (ब) दोन्ही ४) (अ) किंवा (ब) दोन्हीही नाही
- 19) Which of the following statements is/are correct regarding Creamy layer in reservations?
a) Persons who are in the rank of colonel and above in the army and equivalent rank in navy and air force cannot avail the OBC reservations.
b) The persons holding constitutional positions like President, Vice-President and Judges of HC are exempted from the Creamy layer, they can avail the OBC reservations.
- Answer Options :**
1) (a) only 2) (b) only 3) Both (a) and (b) 4) Neither (a) nor (b)
- २०) खाली दोन विधाने दिली आहेत एकाला प्रतिपादन (ए) आणि दुसरे कारण (आर) असे लेबल केले आहे:
प्रतिपादन (ए) : भारताचे राष्ट्रपती वित्त आयोगाचे अध्यक्ष आणि सदस्य यांची पात्रता ठरवतात.
कारण (आर) : वित्त आयोगाचे अध्यक्ष आणि सदस्यांची नियुक्ती भारताचे राष्ट्रपती करतात.
- पर्यायी उत्तरे :**
१) (ए) आणि (आर) दोन्ही सत्य आहेत आणि (आर) हे (ए) चे बरोबर स्पष्टीकरण आहे
२) (ए) आणि (आर)दोन्ही सत्य आहेत, परंतु (आर) हे (ए) चे स्पष्टीकरण योग्य नाही.
३) (ए) खरे आहे, परंतु (आर) खोटे आहे
४) (ए) खोटे आहे, परंतु (आर) खरे आहे

20) Given below are two statements one is labelled as Assertion (A) and other as Reason (R):
Assertion (A): The President of India determines the qualifications of the Chairman and Members of the Finance Commission.

Reason (R): Chairman and members are appointed by the President of India.

Answer Options :

- 1) Both (A) and (R) are true and (R) is correct explanation of (A)
- 2) Both (A) and (R) are true, but (R) is not correct explanation of (A)
- 3) (A) is true, but (R) is false
- 4) (A) is false, but (R) is true

२१) भारतीय राज्यघटनेतील बंधुत्वाच्या संकल्पनेबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत?

- (अ) एकल नागरिकत्वाच्या प्रणालीद्वारे बंधुत्वाच्या संकल्पनेला प्रोत्साहन दिले जाते
- (ब) भारतीय राज्यघटनेतील मूलभूत कर्तव्ये देखील बंधुत्वाच्या संकल्पनेला प्रोत्साहन देतात.
- (क) बंधुत्व व्यक्तीच्या प्रतिष्ठेची आणि राष्ट्राची एकता आणि अखंडता याची खात्री देते.
- (ड) राष्ट्राची एकता आणि अखंडता केवळ प्रादेशिक परिमाण दर्शवते.

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) आणि (ब) फक्त २) (अ), (ब) आणि (क) ३) (अ), (क) आणि (ड) ४) (अ), (ब), (क), (ड)

21) Which of the following statements are correct regarding the concept of fraternity in Indian Constitution?

- (a) The concept of fraternity is promoted by the system of single citizenship
- (b) Fundamental duties of the Indian Constitution also promotes the concept of fraternity.
- (c) The fraternity assures the dignity of the individual and unity and integrity of the nation.
- (d) The unity and integrity of the nation denotes territorial dimension only.

Answer Options :

- 1) (a) and (b) only 2) (a), (b) and (c) 3) (a), (c) and (d) 4) (a), (b), (c), (d)

२२) ७३ व्या घटनादुरुस्ती मधील तरतुदी आणि कलमे यांची जुळणी करा.

अ) पर्याप्त अधिकारांसह ग्रामसभेची स्थापना	I. २४३ (ब)
ब) ग्रामपातळीवर ग्रामपंचायतीची स्थापना करणे	II. २४३ (ड)
क) सामान्यपणे ग्रामपंचायतीचा कार्यकाळ ५ वर्षांचा राहिल	III. २४३ (अ)
ड) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती आणि महिलांसाठी आरक्षण	IV. २४३ (इ)

	अ	ब	क	ड
१)	III	I	IV	II
२)	I	II	III	IV
३)	IV	III	II	I
४)	II	IV	I	III

- 22) Match the provisions in the 73rd Constitutional Amendment with the Articles :
a) To establish Gramsabha with sufficient powers	I. 243 (B)
b) Establishment of Village Panchyat at village level	II. 243 (D)
c) Normal term of office of Village Panchayat will be of 5 years	III. 243 (A)
d) Reservation for Scheduled Castes, Scheduled Tribes and women	IV. 243(E)

Answer Options :

	a	b	c	d
1)	III	I	IV	II
2)	I	II	III	IV
3)	IV	III	II	I
4)	II	IV	I	III

- २३) खालील विधानांपैकी कोणते विधान चूक आहे?

- १) संविधान सभेच्या २८८ सदस्यांनी २६ जानेवारी, १९५० रोजी राज्यघटनेवर स्वाक्ष्म्या केल्या.
- २) 'कायद्याने घालून दिलेली पद्धती' हे तत्त्व अमेरिकेच्या राज्यघटनेकडून स्विकारले गेले आहे.
- ३) 'संसदेच्या दोन्ही सभागृहांची संयुक्त बैठक' ही कल्पना ब्रिटीश राज्यघटनेकडून घेतली आहे.
- ४) वरीलपैकी सर्व

- 23) Which one of the following statements is incorrect ?

- 1) On 26th January, 1950, 288 members of the Constituent Assembly signed the Constitution.
- 2) 'Procedure established by Law' was adopted from the Constitution of the United States of America.
- 3) The idea of 'Joint sitting of two Houses of Parliament' was taken from British Constitution.
- 4) All of the above

- २४) महाराष्ट्र शासनाने यांचे सेवानिवृत्तीचे वय ५८ वरून ६० वर्षे असे वाढविले आहे.

१) 'A' आणि प्रवर्गातील अधिकारी	२) 'C' प्रवर्गातील शासकीय सेवक
३) 'A' प्रवर्गातील वैद्यकीय अधिकारी	४) 'A' प्रवर्गातील अधिकारी

- 24) The Maharashtra government has increased the retirement age from 58 to 60 years of

1) 'A' and 'B' category officers	2) 'C' category civil servants
3) 'A' category medical officers	4) 'A' category officers

- २५) खालील विधाने समजून घ्या :

- (A) कलम ३०१ संपत्तीच्या अधिकाराशी संबंधित आहे.
(B) संपत्ती बाळगण्याचा अधिकार हा संवैधानिक अधिकार आहे परंतु मूलभूत अधिकार नाही.
(C) ४४ व्या घटनादुरुस्तीने भारतीय राज्यघटनेत कलम ३०० अ चा अंतर्भाव करण्यात आला.
वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ते सांगा.

१) फक्त (B)	२) (B) आणि (C)
३) (A) आणि (C)	४) (A), (B) आणि (C)

- 25) Consider the following statements :
- (A) Article 301 pertains to Right to Property
(B) Right to Property is a legal right but not a Fundamental Right
(C) Article 300 A was inserted in the Constitution of India by the 44th Constitutional Amendment.
Which of the statements given above is/are correct?
- 1) (B) only
2) (B) and (C)
3) (A) and (C)
4) (A), (B) and (C)
- २६) १९०७ साली डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे दलित समाजातील मॅट्रिक उत्तीर्ण होणारे पहिले विद्यार्थी होते, त्यावेळी कोणाच्या अध्यक्षतेखाली पार पडलेल्या समारंभामध्ये त्यांचा मुंबईमध्ये जाहीर सत्कार करण्यात आला होता ?
- १) कृष्णा केशव आंबेडकर
२) एस. के. बोले
३) के. ए. केळुसकर
४) सर सयाजीराव गायकवाड
- 26) In 1907 Dr. Babasaheb Ambedkar was the first student from the Dalit community to pass his matriculation, at that time he was felicitated publicly in Mumbai in a ceremony presided over by whom?
- 1) Krishna Keshav Ambedkar
2) S. K. Bole
3) K. A. Keluskar
4) Sir Sayajirao Gaikwad
- २७) ब्रिटिशांच्या धोरणांचा भारतातील आर्थिक जीवनावर पुढीलपैकी कोणता प्रभाव झाला नव्हता ?
- अ) शेतीचे व्यापारीकरण
ब) अन्नाचा तुटवडा
क) रोखीत महसूल न भरता नगदी पिकात भरण्याची मुभा
ड) शेतीवरील बोजा कमी झाला
- पर्यायी उत्तरे :**
- १) अ, ब, क आणि ड
२) फक्त अ आणि ब
३) फक्त क आणि ड
४) फक्त ब आणि ड
- 27) Which of the following were not the effect of British Policies on the economic life of Indians
- a) Commercialization of Agriculture
b) scarcity of food
c) the scope to pay tax in terms of cash crops instead of cash
d) reduced burden on the agricultural industry
- Answer Options :**
- 1) (a), (b), (c) and (d)
2) only (a) and (b)
3) only (c) and (d)
4) only (b) and (d)
- २८) ब्रिटिश भारतातील खालीलपैकी कोणत्या कायद्याने 'पोर्टफोलिओ' किंवा 'विभागीय' प्रणाली बदलून व्हाईसरॉयची कार्यकारी परिषदेवरील पकड अधिक मजबूत केली ?
- १) भारतीय परिषद कायदा, १८६१
२) भारत सरकार कायदा, १८५८
३) भारतीय परिषद कायदा, १८९२
४) भारतीय परिषद कायदा, १९०९
- 28) Which one of the following Acts of British India strengthened the Viceroy's authority over his executive council by substituting 'portfolio' or 'departmental' system for corporate functioning?
- 1) Indian Council Act, 1861
2) Government of India Act, 1858
3) Indian Council Act, 1892
4) Indian Council Act, 1909

२९) खालील विधान लक्षात घ्या.

- झाशीच्या राणीचा वाढदिवस १९ नोव्हेंबरला साजरा केला जातो.
- मेजर ह्यू रोज या ब्रिटिश सेनापतीने झाशीचा किल्ला काबीज केला.
- २१ मार्च १८५८ रोजी झाशीची अखेरची लढाई सुरु झाली.
- झाशी शहराजवळ चंद्रशेखर आझाद यांचे स्मारक आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a) फक्त
- २) (a), (b), (c) आणि (d)
- ३) (a),(b), (c) फक्त
- ४) (a) आणि (c) फक्त

29) Consider the following statements

- Birthday of the Queen of Jhansi is celebrated on 19th November.
- The British Major Hugh Rose captured Jhansi Fort
- on 21st March 1858, the final battle of Jhansi commenced
- Chandrashekhar Azad's memorial is located near Jhansi City

options

- 1) only (a)
- 2) (a), (b), (c) and (d)
- 3) (a) (b) and (c)
- 4) (a) and (c) only

३०) भारताच्या स्वातंत्र्यलढ्यातील स्त्रियांच्या योगदानाबद्दल खालील विधाने विचारात घ्या:

- १) होमरूल चळवळ अॅनी बेझंट यांनी सुरु केली होती.
- २) उषा मेहता यांनी भूमिगत रेडिओ स्टेशन सुरु केले.
- ३) बिना दास ही चितगाव आरमोरी हल्ल्याची सक्रिय सदस्य होती.
- ४) कल्पना दत्त यांनी मुझफ्फरनगरच्या कलेक्टरची हत्या केली

30) Consider the following statements about the contribution of women in India's freedom struggle:

- 1) Homerule movement was started by Annie Besant.
- 2) Usha Mehata started an underground radio station.
- 3) Bina das was an active member of the Chittagong Armoury raid.
- 4) Kalpana Dutt killed Collector of Muzafarnagar

३१) खालीलपैकी अयोग्य विधाने ओळखा :

- डॉ बाबासाहेब आंबेडकरांनी 'हरिजन सेवक संघाची' स्थापना केली.
- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी छत्रपती शाहू महाराजांनी दिलेल्या देणगीतून 'समता' हे वृत्तपत्र चालविले.
- पहिल्या गोलमेज परिषदेत महात्मा गांधी व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्यात अस्पृश्यांसाठी स्वतंत्र मतदार संघ देण्याबाबत वाद झाले.
- 'महार मांग इत्यादी लोकांस विद्या शिकविण्यासाठी मंडळी' या संस्थेस दक्षिणा प्राईज फंडातून साहाय्य मिळाले.

पर्यायी उत्तरे :

- १)(a), (c), (d) विधाने अयोग्य आहेत
- २) (a), (b), (c) विधाने अयोग्य आहेत
- ३) (b), (c), (d) विधाने अयोग्य आहेत
- ४) (c), (d) विधाने अयोग्य आहेत

- 31) Which of the following statements are false ?
- Dr. Babasaheb Ambedkar established the 'Harijan Sevak Sangh'.
 - Dr. Babasaheb Ambedkar started 'Samata' Newspaper from the donation given by Chhatrapati Shahu Maharaj.
 - In the first Round Table Conference there was a dispute between Mahatma Gandhi and Dr. Babasaheb Ambedkar regarding separate constituencies for untouchables
 - The Dakshina Prize Fund provided financial backing to the "Mahar Mang ityadi Lokas Vidya Shikavinyasathi Mandli"

Answer options :

- (a), (c), (d) statements are false
- (a), (b), (c) statements are false
- (b), (c), {d) statements are false
- (c), (d) statements are false

- ३२) पुढील विधानात कोणाचे वर्णन केले आहे ?

- ते सरकारच्या न्यायालयीन सेवेत कर्मचारी होते.
- ते ब्रिटिश शासनातील दोषांबद्दल अतिशय परखडपणे बोलत.
- त्यांनी ब्रिटिशांना या शब्दात ताकीद दिली - "जर तुम्ही आमच्या इच्छेविरुद्ध एखादा कायदा आमच्यावर लादण्याचा प्रयत्न केलात तर आम्ही एक होऊन तुम्हाला परत जाण्यास सांगू."

पर्यायी उत्तरे :

- लोकहितवादी
- म. गो. रानडे
- कृ. त्र्यं तेलंग
- न्यायमूर्ती चंदावरकर

- 32) Which social reformers is described in the following sentences

- He was an employee of the Government's Judiciary Services
- He spoke in a direct and upfront manner about the drawbacks of the British Government.
- He warned Britishers "If you impose any laws against our wish, we will unite and ask you to go back"

Options

- Lokhitwadi
- M. G. Ranade
- K. T. Telang
- Justice Chandavarkar

- ३३) महात्मा गांधींनी लिहिलेली पुस्तके

- हिंद स्वराज आणि डिस्कव्हरी ऑफ इंडिया
- हिंद स्वराज आणि माझे सत्याचे प्रयोग
- हिंद स्वराज आणि जागतिक इतिहासाची झलक
- हिंद स्वराज आणि पाकिस्तानचे विचार

पर्यायी उत्तरे :

- (ब) फक्त
- (अ) आणि (क)
- (ब) आणि (क)
- (अ), (ब) आणि (क)

- 33) Books written by Mahatma Gandhi were

- Hind Swaraj and Discovery of India
- Hind Swaraj and The Story of My Experiments with Truth
- Hind Swaraj and Glimpses of World History
- Hind Swaraj and Thoughts on Pakistan

Which of these statement/s is/are correct?

- (b) only
- (a) and (c)
- (b) and (c)
- (a), (b) and (c)

- ३४) रयतवारी पद्धतीबाबत खालील विधाने विचारात घ्या.
(अ) रयतवारी पद्धती थॉमस मुनरो यांनी सादर केली होती.
(ब) रयतवारी पद्धतीद्वारे मालकी हक्क शेतकऱ्यांना देण्यात आले.
(क) रयतवारी पद्धती ही मद्रास, बॉम्बे आणि आसामचा काही भाग या प्रमुख क्षेत्रांमध्ये लागू झाली.
वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे/आहेत ?

- १) (अ) फक्त
३) (अ), (ब) आणि (क)
- २) (अ) आणि (ब) फक्त
४) (ब) आणि (क) फक्त

- 34) Consider the following statements regarding Ryotwari System.

- (a) It was introduced by Thomas Munro.
(b) The ownership rights were handed over to the peasants.
(c) Major areas of introduction include Madras, Bombay and parts of Assam.

Which of the above statements is/are correct?

- 1) (a) only
3) (a), (b) and (c)
- 2) (a) and (b) only
4) (b) and (c) only

- ३५) पारशी थिएटरमधील आदि मार्झबानच्या योगदानाबाबत खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- I. त्यांनी पारशी रंगभूमीशी आधुनिकतेची वैशिष्ट्ये जोडली.
II. त्यांनी नाटकांमध्ये गाण्यांना आणि संगीताला अधिक महत्त्व दिले.
III. पारंपारिक नाटकांतील आठ ते दहा दृश्यांची पद्धत त्यांनी काढून टाकली आणि केवळ एका सेटवर नाटक यशस्वीपणे साकारण्याचे नियोजन केले.

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त I आणि III
३) फक्त II आणि III
- २) फक्त I आणि III
४) I, II आणि III

- 35) Which of the following statements are correct regarding the contribution by Adi Marzban to Parsi theatre?

- I. He added the features of modernism to theatre.
II. He gave more prominence to songs and music in the plays.
III. He removed the system of eight to ten scenes in the traditional plays and did planning to successfully enact the play on just one set.

Answer option :

- 1) I and II only
3) II and III only
- 2) I and III only
4) I, II and III

३६) गदर चळवळीबद्दल खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- I. भारतातून ब्रिटिश राजवट उलथून टाकण्यासाठी पैसे आणि समर्थन उभारण्यासाठी, गदर चळवळ कॅलिफोर्नियामध्ये, स्थलांतरित पंजाबींच्या पुढाकाराने सुरु झाली.
- II. लाला लजपत राय आणि बिपिन चंद्र पाल यांनी त्याचे आयोजन केले होते.
- III. भारतातील क्रांतीसाठी पॅम्प्लेट्स छापण्यासाठी आणि शस्त्रे आणि स्वयंसेवक पाठवण्यासाठी आयोजन करण्यात आले होते.
- IV. १९२० च्या दशकात, गदर पक्षाची पुनर्रचना करण्यात आली आणि भारतीय स्वातंत्र्यापर्यंत तो पक्ष, पंजाबी आणि शीख अस्मितेचा केंद्रबिंदू म्हणून चालू राहिला.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त I, II आणि III	२) फक्त I, II आणि IV
३) फक्त I, III आणि IV	४) I, II, III आणि IV

36) Which of the following statements about Ghadar Movement are correct?

- I. The Ghadar Movement began, in California, as a coalition of expatriate Punjabis dedicated to raising money and support to overthrow British rule from India.
- II. It was organised and headed by Lala Lajpat Rai and Bipin Chandra Pal.
- III. It was organised to print pamphlets and even to send arms and volunteers for a revolution in India.
- IV. In the 1920s, however, the Ghadar party was reorganised and it continued as a focal point for Punjabi and Sikh identity until the time of Indian independence.

Answer option :

1) I, II and III only	2) I, II and IV only
3) I, III and IV only	4) I, II, III and IV

३७) राजाजी फॉर्म्युलाबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- (अ) या सूत्रानुसार, मुस्लिम लीग ब्रिटिशांपासून स्वातंत्र्याची मागणी करण्यासाठी काँग्रेसशी हातमिळवणी करेल.
- (ब) मुस्लिम लीग आणि काँग्रेस पक्ष केंद्रात हंगामी सरकार स्थापन करतील.
- (क) राजाजी फॉर्म्युलावर महात्मा गांधी आणि जिना यांच्यात चर्चा झाली.
- (ड) हा प्रस्ताव जीनांनी स्वीकारला आणि महात्मा गांधींनी नाकारला.

पर्यायी उत्तरे :

१) (अ) आणि (ब) फक्त	२) (अ), (ब) आणि (क)
३) (अ), (क) आणि (ड)	४) (अ), (ब), (क), (ड)

37) Which of the following statements are correct regarding Rajaji Formula?

- (a) According to this formula, Muslim League would join hands with Congress to demand the independence from British.
- (b) Muslim League and INC would form a provisional government at the Centre.
- (c) Gandhi and Jinnah held talks to discuss on Rajaji Formula.
- (d) This proposal was accepted by Jinnah and rejected by Gandhi.

Answer option :

1) (a) and (b) only	2) (a), (b) and (c)
3) (a), (c) and (d)	4) (a), (b), (c), (d)

३८) ब्रिटिशांनी केलेल्या कायदेशीर सुधारणा :

a) सिव्हिल प्रोसिजर कोड	i) १८६१
b) इंडियन पिनल कोड	ii) १८५८
c) राणीचा जाहीरनामा.	iii) १८५९
d) व्हर्नाक्युलर प्रेस ॲक्ट	iv) १८८०

पर्यायी उत्तरे :

(a) (b) (c) (d)

- १) (i) (iii) (ii) (iv)
- २) (iii) (i) (ii) (iv)
- ३) (ii) (i) (iii) (iv)
- ४) (iv) (ii) (i) (iii)

38) Britishers has done this is Constitutional Development

a) Civil Procedure Code	i) 1861
b) Indian Penal Code	ii) 1858
c) Queen's Proclamation	iii) 1859
d) Vernacular Press Act	iv) 1880

Answer options :

(a) (b) (c) (d)

- 1) (i) (iii) (ii) (iv)
- 2) (iii) (i) (ii) (iv)
- 3) (ii) (i) (iii) (iv)
- 4) (iv) (ii) (i) (iii)

३९) टिळकांच्या होमरूल लीगबाबत खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- I. टिळकांच्या होमरूल लीगपुढे स्थानिक भाषेत शिक्षणाची मागणी केली.
- II. त्यांनी मराठी, कन्नड आणि गुजराती भाषेत आपल्या विचारांचा प्रसार केला.
- III. तसेच भाषिक राज्यांच्या निर्मितीची मागणी केली होती.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त I आणि II	२) फक्त I आणि III
३) फक्त II आणि III	४) I, II आणि III

39) Which of the following statements regarding Tilak's Home Rule League are correct?

- I. It demanded education in vernacular language.
- II. It propagated its ideas in Marathi, Kannada, and Gujarati.
- III. It also demanded the formation of linguistic states.

Answer option :

1) I and II only	2) I and III only
3) II and III only	4) I, II and III

४०) खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत/आहेत ?

I. मेजर वॉकर यांची मे १८०० मध्ये बडोद्यात राजकीय निवासी म्हणून नियुक्ती झाली.

III. पेशवा दुसरा बाजीराव यांनी १८०२ मध्ये ईस्ट इंडिया कंपनीची तैनाती फौज स्वीकारली.

III. गायकवाडांना त्रास देणाऱ्या अरब भाडोत्री सैन्याचा डिसेंबर १८०१ मध्ये आनंद राव यांनी पराभव केला.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त I

२) फक्त II

३) फक्त I आणि II

४) I आणि III

40) Which of the following statements is/are correct?

I. Major Walker was appointed as Political Resident in Baroda in May 1800.

II. Peshwa Bajji Rao II entered subsidiary alliance with the East India Company in 1802.

III. The Arab mercenary force that troubled the Gaikwads was finally defeated by Anand Rao in December 1801.

Answer option :

1) I only

2) II only

3) I and II only

4) I and III only

४१) खालील विधाने पहा.

a) प्रत्येक रेखावृत्ताची लांबी २०,००० कि.मी. आहे.

b) विषुववृत्तावर दोन रेखावृत्तामधील अंतर १०९.०४ कि.मी. आहे.

c) भारतीय प्रमाणवेळ जागतिक प्रमाणवेळेच्या ५ तास ३० मिनिटांनी मागे आहे.

वरीलपैकी कोणती/कोणते विधान/विधाने चूक आहे/आहेत ?

१) फक्त विधान (a)

२) फक्त विधान (b)

३) विधान (a) आणि (b)

४) विधान (b) आणि (c)

41) Observe the following statement.

a) The length of every longitude is 20,000 k.m.

b) The distance between two longitudes on equator is 101.04 km.

c) The Indian Standard Time is 5 hours 30 minutes behind the World Standard Time.

Which of the above statement/statement is/are **incorrect** ?

1) Only Statement (a)

2) Only Statement (b)

3) Statement (a) and (b)

4) Statement (b) and (c)

४२) विषुववृत्तीय सदाहरित जंगलासंबंधी खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य बरोबर आहे ?

अ) अत्यंत दाट आहेत.

ब) वार्षिक पानगळ होते.

क) लाकूड टणक आणि टिकाऊ आहे.

ड) एकाच प्रकारच्या वृक्षांची नसतात.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त अ

२) फक्त अ, क आणि ड

३) फक्त क

४) फक्त ब आणि क

42) Which of the following features of Tropical Evergreens forests is/are correct?

A) Very dense forest

B) Trees shed their leaves annually

C) Timber is hard and durable

D) Lack of pure stands.

Answer Options :

1) Only A

2) Only A, C and D

3) Only C

4) Only B and C

४३) खालील विधाने पहा :

- a) गोदावरी नदीचे खोरे उत्तरेकडे हरिश्चंद्र – बालाघाट डोंगर व दक्षिणेकडे सातमाळा – अजिंठ्याचे डोंगर यामध्ये आहे.
b) भीमा नदीचे खोरे उत्तरेस हरिश्चंद्र बालाघाट डोंगर व दक्षिणेस शंभू महादेवाचे डोंगर यामध्ये आहे.
c) सातपुडा पर्वत रांगेत अस्तंभा डोंगर आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

- १) विधान (a) आणि विधान (b) चूक
२) विधान (a) आणि विधान (c) चूक
३) विधान (a), (b) आणि विधान (c) चूक
४) विधान (a) चूक, (b) आणि विधान (c) बरोबर

43) See the following statements:

- a) Godavari river basin is situated between Harishchandra - Balaghat hills to the north and Satmala-Ajanta hills to the south.
b) The valley of Bhima river is between Harishchandra Balaghat mountain in the north and Shambhu Mahadev hill in the south.
c) There are pillars in Satpuda mountain range.

Answer options :

- 1) (a) and (b) are wrong
2) (a) and (c) are wrong
3) (a), (b) and (c) are wrong
4) (a) wrong, (b) and (c) are correct

४४) भारतातील सर्वात जुन्या खडकांची नोंद येथे आहे.

- १) धारवार प्रदेश, कर्नाटक
२) अरावली पर्वतरांगा, राजस्थान
३) विंध्यन पर्वतरांगा, मध्य प्रदेश
४) शिवालिक रेंज, पंजाब

44) The oldest rocks in India are reported from

- 1) Dharwar region, Karnataka
2) Aravalli range, Rajasthan
3) Vindhyan range, Madhya Pradesh
4) Siwalik range, Punjab

४५) पेट्रोलियम समृद्ध अरबी द्वीपकल्प देशांशी संबंधित खाली दिलेल्या विधानांमधून योग्य पर्याय निवडा:

- I. अरबी द्वीपकल्पातील देशांनी पेट्रोलियम उत्पन्नाचा वापर मोठ्या प्रमाणावर प्रकल्पांना वित्तपुरवठा करण्यासाठी केला आहे, जसे की गृहनिर्माण, महामार्ग, विमानतळ, विद्यापीठे आणि दूरसंचार नेटवर्क.
II. त्यांचे स्टील, अॅल्युमिनियम आणि पेट्रोकेमिकल कारखाने सरकारी अनुदानाच्या मदतीने जागतिक बाजारपेठेत स्पर्धा करतात.
III. ग्राहकोपयोगी वस्तूंच्या प्रसारामुळे तेथील लँडस्केप आणखी बदलले आहे. मोठी मोटार वाहने, रंगीत टीव्ही, ऑडिओ उपकरणे आणि मोटारसायकल सहज उपलब्ध आणि परवडणाऱ्या आहेत.
IV. तिथल्या सुपरमार्केटमध्ये आग्नेय आशिया आणि चीनमधून आयात केलेल्या अन्नाचा भरपूर साठा आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त I आणि II
२) फक्त I आणि III
३) फक्त II आणि III
४) I, II आणि III

- 45) Select the correct options from the statements provided below relating to the petroleum rich Arabian Peninsula countries:
- Arabian Peninsula countries have used petroleum revenues to finance large-scale projects, such as housing, highways, airports, universities and telecommunications networks.
 - Their steel, aluminum and petrochemical factories compete on world markets with the help of government subsidies.
 - The landscape has been further changed by the diffusion of consumer goods. Large motor vehicles, color TVs, audio equipment and motorcycles are readily available and affordable.
 - Supermarkets there are stocked with food imported from SE Asia and China.

Answer options :

1) I, II and IV	2) I and III
3) I and IV	4) I, II and III

- ४६) खालीलपैकी अचूक जोड्या शोधा:

आंतरराष्ट्रीय विमानतळाचे नाव

- (अ) छत्रपती शिवाजी आंतरराष्ट्रीय विमानतळ
(ब) केम्पेगौडा आंतरराष्ट्रीय विमानतळ
(क) चौधरी चरण सिंग आंतरराष्ट्रीय विमानतळ
(ड) श्री गुरु राम दास जी इंटरनॅशनल

आंतरराष्ट्रीय विमानतळाचे स्थान

- मुंबई, महाराष्ट्र
बंगलोर, कर्नाटक
लखनौ, उत्तर प्रदेश
अमृतसर, पंजाब

पर्यायी उत्तरे :

१) (अ) आणि (ब) फक्त	२) (अ) आणि (क)
३) (ब), (क) आणि (ड)	४) (अ), (ब), (क), (ड)

- 46) **International Airport Name** **International Airport Location**
(a) Chhatrapati Shivaji International Airport	Mumbai, Maharashtra
(b) Kempegowda International Airport	Bangalore, Karnataka
(c) Chaudhary Charan Singh International Airport	Lucknow, Uttar Pradesh
(d) Sri Guru Ram Das Jee International Airport	Amritsar, Punjab

From the above pairs which pairs are correct?

Answer Options :

1) (a) and (b) only	2) (a) and (c) only
3) (b), (c) and (d)	4) (a), (b), (c), (d)

- ४७) राज्य आणि जमाती खाली नमूद केल्या आहेत. त्यापैकी कोणती जोडी बरोबर जुळलेली नाही?

- १) आसाम : दिमासा, राबा, चकमा, लाखेर, खासी, सिंटेंग, कुकी, पवई
२) छत्तीसगड : नागसिया, बियार, खोंड, आगरिया, भट्टा, मावासी, भैना
३) झारखंड : गोंड, बिरहोर, सावर, मुंडा, संथाल, खैरा, भूमजी
४) मणिपूर : थडौ, ऐमोल, मरम, पायते, चिरू, पुरम, कुकी, मोन्सांग

- 47) The State and Tribes are mentioned below. Which pair is not correct?

- Assam : Dimasa, Raba, Chakma, Lakher, Khasi, Synteng, Kuki, Pawai
- Chhattisgarh : Nagasia, Biar, Khond, Agariya, Bhattra, Mawasi, Bhaina
- Jharkhand : Gonds, Bihors, Savar, Mundas, Santhals, Khaira, Bhumji
- Manipur : Thadou, Aimol, Maram, Paite, Chiru, Purum, Kuki, Monsang

- ४८) भारतातील सर्वात मोठा दिवस व सर्वात लहान दिवस यातील फरक :
- अ) दक्षिण भागातील कन्याकुमारी जवळ सुमारे ४५ मिनिटांचा.
ब) उत्तर भारतातील लेह लडाख जवळ ४ तासांचा आहे.
अशाप्रकारे वेळेत फरक असण्याचे कारण काय आहे ?
- १) कन्याकुमारी विषुववृत्ता जवळ तर लेह विषुववृत्तापासून दूर स्थिर आहे.
२) कन्याकुमारीचे स्थान उष्ण कटिबंधात तर लेहचे स्थान समशितोष्ण कटिबंधात आहे.
३) भारताच्या दक्षिणेकडील भागात दिनमान व रात्रीमानाच्या कालावधीतील फरक कमी असतो तर उत्तरेकडील भागात तो जास्त होत जातो.
४) पृथ्वीच्या आसाने पृथ्वीच्या कक्षेच्या पातळीशी $66^{\circ} 30'$ चा कोन केला असल्यामुळे दिनमानाचा आणि रात्रीमानाचा कालावधी विषुववृत्ताकडून ध्रुवाकडे वाढत जातो.
- 48) The periodical difference between the shortest day and the longest day in India is given below :
- a) In south near Kanyakumari it is about 45 minutes.
b) In north near Leh in Ladakh it is about 4 hours.
Why does this time difference take place?
- 1) Kanyakumari is situated near the equator and Leh is far away from the equator.
2) Location of Kanyakumari is in the tropical hemisphere while Leh is located in the temperate hemisphere.
3) The periodical difference between the day time and night time is minimum in South India while it goes on increasing towards North India.
4) The axis of the Earth is inclined to the plane of the ecliptic at an angle of $66^{\circ} 30'$ giving rise to increasing length of day and night from the equator to the poles.
- ४९) महाराष्ट्राच्या २०२१-२२ च्या आर्थिक सर्वेक्षणानुसार, गेल्या सहा दशकांमध्ये कोणत्या पीक क्षेत्रामध्ये घट होत आहे ?
- १) कडधान्ये
२) तृणधान्ये
३) तेलबिया
४) कापूस
- 49) As per the Economic Survey of Maharashtra 2021-22, which crop area has decreasing trends over the last six decades ?
- 1) Pulses
2) Cereals
3) Oilseeds
4) Cotton
- ५०) खालील जोड्या योग्यप्रकारे जुळवा :
- स्तंभ -१**
१. गमित, भिल्ल, धोडिया, काथोडी
२. जटिंगा
३. कंवर ताल
४. अगस्त्यमाला
- स्तंभ -२**
- अ. पक्ष्यांच्या अनैसर्गिक मृत्यूस कारणीभूत आसाममधील ठिकाण
ब. गुजरातच्या जमाती
क. केरळ-तामिळनाडूमधील बायोस्फीअर रिझर्व्ह
ड. बिहारमधील रामसर ठिकाण
- पर्यायी उत्तरे :**
	1	2	3	4
1)	a	b	d	c
2)	a	b	d	a
3)	b	a	d	c
4)	b	d	a	c

50) Arrange the correct sequence of Column-I against Column-II

Column-I

1. Gamit, Bhil, Dhodia, Kathodi
2. Jatinga
3. Kanwar Tal
4. Agasthyamala

Column-II

- a. Place in Assam with unusual bird deaths
- b. Tribes of Gujarat
- c. Biosphere Reserve in Kerala-Tamil Nadu
- d. Ramsar site in Bihar

Answer Options :

	1	2	3	4
1)	a	b	d	c
2)	a	b	d	a
3)	b	a	d	c
4)	b	d	a	c

५१) महासागरांबद्दल खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- अ) महासागरासंदर्भातील संशोधन साधारणपणे पाच प्रमुख महासागरांचे अस्तित्व ओळखते: पॅसिफिक, अटलांटिक, हिंदी, आर्क्टिक आणि दक्षिणी महासागर
- ब) हिंदी महासागर जगाच्या एकूण महासागर क्षेत्राच्या अंदाजे एक पंचमांश भाग व्यापतो
- क) पॅसिफिक महासागराने जगाच्या पृष्ठभागाचा एक तृतीयांश भाग व्यापला आहे आणि तो क्षेत्रफळ आणि आकारमान दोन्हीमध्ये सर्वात मोठा महासागर आहे.
- ड) हिंदी महासागर हा सर्वात लहान महासागर आहे

पर्यायी उत्तरे :

१) (अ) आणि (ब) फक्त	२) (अ), (ब) आणि (क)
३) (अ), (क) आणि (ड)	४) (अ), (ब), (क), (ड)

51) Which of the following statements about oceans are correct?

- a) Oceanic research generally recognizes the existence of five major oceans: the Pacific, Atlantic, Indian, Arctic and Southern oceans
- b) Indian Ocean covers approximately one-fifth of the total ocean area of the world
- c) Pacific ocean occupies about a third of the surface of the globe and it is the largest ocean in both surface area and volume
- d) Indian Ocean is the smallest ocean

Answer option :

1) (a) and (b) only	2) (a), (b) and (c)
3) (a), (c) and (d)	4) (a), (b), (c), (d)

५२) पिकांबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- अ) बाजरीला ३०-५० सेमी पाऊस लागतो आणि तो तेलंगणाच्या हवामानाला अनुकूल असतो
- ब) कापसासाठी ५०-७५ सेंटीमीटर पाऊस आणि २१-३० डिग्री सेल्सिअस तापमान आवश्यक आहे आणि हे महाराष्ट्राच्या हवामानास अनुकूल आहे.
- क) तंबाखूला चांगला निचरा होणारा वालुकामय चिकणमाती आवश्यक आहे आणि हे गुजरातच्या हवामान परिस्थितीला अनुकूल आहे

पर्यायी उत्तरे :

१) (अ) आणि (ब) फक्त	२) (अ) आणि (क)
३) (क) फक्त	४) (अ), (ब) आणि (क)

- 52) Which of the following statements are correct regarding the Crops?
- Bajra requires 30-50 cm of rainfall and it suits the weather conditions of Gujarat
 - Cotton requires 50-75 cm of rainfall and 21-30° C of temperature and this suits to the weather of Gujarat.
 - Tobacco needs well-drained sandy loam and this also suits weather conditions of Gujarat

Answer Options :

- (a) and (b) only
- (a) and (c)
- (c) only
- (a), (b) and (c)

- ५३) अंदमान आणि निकोबार बेटांबाबत कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

अ) येथे विषुववृत्तीय हवामान आहे.

ब) भारतातील हे एकमेव ठिकाण आहे की जिथे ज्वालामुखी आहे.

क) भारतातील हे एकमेव ठिकाण आहे की जिथे प्रवाळ/कोरल तळ/बेड आढळतो.

पर्यायी उत्तरे :

- (अ) फक्त
- (अ) आणि (ब) फक्त
- (अ), (ब) आणि (क)
- (ब) आणि (क) फक्त

- 53) Which statements are correct regarding Andaman & Nikobar islands?

a) It enjoys equatorial climate.

b) This is the only place in India where volcano is located.

c) This is the only place in India where coral bed is found.

Answer Options :

- (a) only
- (a) and (b) only
- (a), (b) and (c)
- (b) and (c) only

- ५४) गव्हाच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

अ) गहू हे जगातील सर्वाधिक वापरल्या जाणाऱ्या तृणधान्यांपैकी एक आहे

ब) ३० ते ९० सेमी दरम्यान पाऊस असलेला समशीतोष्ण प्रदेश हा गहू पिकासाठी उत्तम प्रकारे अनुकूल आहे

क) गव्हाच्या दाण्यामध्ये १२ टक्के पाणी, ७० टक्के कर्बोदके आणि १२ टक्के प्रथिने असतात.

ड) भारत हा जगातील सर्वात मोठा गहू उत्पादक देश आहे

पर्यायी उत्तरे :

- (अ) आणि (ब) फक्त
- (अ), (ब) आणि (क)
- (अ), (क) आणि (ड)
- (अ), (ब), (क), (ड)

- 54) Which of the following statements are correct regarding wheat?

a) Wheat is one of the world's most commonly consumed cereal grains

b) Wheat is best adapted to temperate regions with rainfall between 30 and 90 cm

c) The wheat kernel contains 12 percent water, 70 percent carbohydrates and 12 percent protein

d) India is the largest wheat producing country in the world

Answer Options :

- (a) and (b) only
- (a), (b) and (c)
- (a), (c) and (d)
- (a), (b), (c), (d)

- ५५) भारतातील किनारपट्टीबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
- अ) भारतीय किनारपट्टी ९ राज्ये आणि ४ केंद्रशासित प्रदेशांना स्पर्श करते
- ब) पूर्व किनारपट्टीमध्ये पूर्व घाट आणि बंगालच्या उपसागराचा समावेश होतो आणि उत्तरेकडील गंगा डेल्टा ते दक्षिणेला कन्याकुमारीपर्यंत ती विस्तारलेली आहे.
- क) पश्चिम किनारपट्टी कच्छच्या रणपासून दक्षिणेला कन्याकुमारीपर्यंत पसरलेली आहे.
- ड) पश्चिम किनारपट्टी दोन भागात विभागली आहे, कोकण किनारपट्टी, आंध्र किनारपट्टी
- पर्यायी उत्तरे :**
- १) (अ) आणि (ब) फक्त
३) (ब) आणि (ड)
- २) (अ) आणि (क)
४) (अ), (ब), (क), (ड)
- 55) Which of the following statements are correct regarding Coastlines in India?
- a) Indian coastline touches 9 states and 4 union territories
- b) The Eastern coastline includes Eastern Ghats and the Bay of Bengal and extends from Ganga Delta in the North to Kanyakumari in the South.
- c) The Western coastline extends from Rann of Kutch to Kanyakumari in the South.
- d) The Western coastline is divided into two parts, Konkan coastline, Andhra coastline
- Answer Options :**
- 1) (a) and (b) only
3) (b) and (d)
- 2) (a) and (c) only
4) (a), (b), (c), (d)
- ५६) खेडेगावात शेतमजुरांना मिळणारे कमी वेतन आणि गरिबी यास कारणीभूत आणखी एक महत्त्वाचा घटक म्हणजे
- १) कमी श्रम कार्यक्षमता
३) मजूर पुरवठ्याचा अभाव
- २) वैद्यकीय मदतीचा अभाव
४) बिगर शेती व्यवसायांची कमतरता
- 56) in village areas is another important factor for the low wages and poor economic condition of the farm labourers.
- 1) Low labour efficiency
3) Lack of labour supply
- 2) Lack of medical aid
4) Paucity of non-agricultural occupations
- ५७) भारत इंटरफेस फॉर मनी (भीम) ॲप बाबत खालील विधानांचा विचार करा :
- a) सदर ॲप ॲन्ड्रॉइड आणि आयओएस या दोन्हीवर उपलब्ध आहे.
- b) युनिफाईड पेमेंट इंटरफेसच्या माध्यमातून पैशांची देवाणघेवाण करण्यास सदर ॲप उपयुक्त आहे. वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?
- १) फक्त (a)
३) (a) आणि (b) दोन्हीही
- २) फक्त (b)
४) यापैकी नाही
- 57) Consider the following statements regarding BHIM App :
- a) This app is available on both Android and iOS platform
- b) This app is useful in the monetary transactions through Unified Payment Interface
- Which of the following statement/s is/are true?
- 1) Only (a)
3) Both (a) and (b)
- 2) Only (b)
4) None of these

- ५८) सर्वसमावेशक वाढीबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत/आहेत ?
अ) सर्वसमावेशक वाढीमध्ये प्रत्येकाचा आर्थिक वर्ग विचार न करता वाढीचा समावेश होतो
ब) सर्वसमावेशक वाढीचा दृष्टीकोन अल्पकालीन दृष्टीकोनातून घेतला जातो
क) सर्वसमावेशक वाढ उत्पादक रोजगारापेक्षा उत्पन्न वितरणावर लक्ष केंद्रित करते

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) आणि (ब) फक्त
२) (अ) आणि (क)
३) (ब) आणि (क)
४) (अ), (ब) आणि (क)

- 58) Which of the following statements is/are correct regarding Inclusive Growth?
a) Inclusive Growth includes everyone in growth regardless of their economic class
b) Inclusive growth approach takes on short term perspective
c) Inclusive growth focuses on income distribution rather than productive employment

Answer option :

- 1) (a) and (b) only
2) (a) and (c)
3) (b) and (c)
4) (a), (b) and (c)

- ५९) सार्वजनिक क्षेत्रातील सुधारणा आणि निर्गुतवणुकीबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
अ) निर्गुतवणुकीची पहिली पद्धत ही निवडक PSU मधील समभागांची विक्री, अशी होती
ब) निर्गुतवणुकीची दुसरी पद्धत म्हणजे PSU ची खाजगी क्षेत्रातील कंपनीला विक्री
क) पहिली पद्धत १९९१-९२ ते १९९८-९९ या कालावधीत वापरली गेली
ड) दुसरी पद्धत २०००-०१ ते २०१०-११ या कालावधीत वापरली गेली.

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) आणि (ब) फक्त
२) (ब) आणि (क) फक्त
३) (ब), (क) आणि (ड)
४) (अ), (ब), (क), (ड)

- 59) Which of the following statements are correct regarding the Public Sector reforms and disinvestment?
a) The first method of disinvestment was selling of shares in select PSUs
b) The second method of disinvestment was sale of PSU to a private sector company
c) The first method was used over the period 1991-92 to 1998-99
d) The second method was used over the period 2000-01 to 2010-11

Answer Options :

- 1) (a) and (b) only
2) (b) and (c) only
3) (b), (c) and (d)
4) (a), (b), (c), (d)

- ६०) भारतातील गरीब लोकांना सामाजिक सुरक्षा देण्यासाठी संपूर्ण ग्रामीण रोजगार योजनेचा प्रारंभ करण्यात आला होता. या योजनेचे खालीलपैकी कोणते उद्दिष्ट होते ?
१) कामाच्या बदल्यात धान्य पुरविणे.
२) ग्रामीण भागातील अन्नसुरक्षा सुधारण्यासाठी वेतन रोजगार देणे.
३) रोजगाराचा हक्क हा मूलभूत हक्क बनवणे.
४) भूमिहीन मजुरांना रोजगार देणे.

- 60) What was the objective of the Grameen Rojgar Yojana which was initiated as a part of the programme towards providing social safety to poor in India ?
- 1) To provide food for work.
 - 2) To provide wage employment in rural areas to improve food security.
 - 3) To make 'right to work' as a fundamental right.
 - 4) To provide employment for landless labourers.
- ६१) RBI द्वारे स्टरिलायझेशन ही संज्ञा कोणत्या संदर्भात वापरली जाते.
- १) अर्थव्यवस्थेतील उच्च एनपीएचा प्रभाव नाहीसा करण्यासाठीचे ऑपरेशन.
 - २) अर्थव्यवस्थेतील परकीय गुंतवणुकीचा जास्त प्रवाह रोखण्यासाठीचे ऑपरेशन.
 - ३) चालू खात्यातील उच्च तूट नियंत्रित करण्यासाठीचे ऑपरेशन.
 - ४) अर्थव्यवस्थेतील उच्च वित्तीय तुटीच्या प्रभावावर नियंत्रण ठेवण्यासाठीचे ऑपरेशन.
- 61) The term Sterilization by RBI refers to
- 1) Operation to neutralize effect of high NPAs in the economy.
 - 2) Operation to check excess inflow of foreign investment in the economy.
 - 3) Operation to control high current account deficit.
 - 4) Operation to control effect of high fiscal deficit in the economy.
- ६२) दीनदयाळ अंत्योदय योजना राष्ट्रीय ग्रामीण जीवनोन्नती अभियानांतर्गत केंद्र व राज्याचा खर्चाचा वाटा किती ?
१) ७५ : २५	२) ६० : ४०
३) ८० : २०	४) ७० : ३०
- 62) What is the cost share of center and state under Deendayal Antyodaya Yojana - National Rural Development Mission?
1) 75 : 25	2) 60 : 40
3) 80 : 20	4) 70 : 30
- ६३) शाश्र्वत विकास उद्दिष्टे (SDGs) च्या संदर्भात, खालीलपैकी कोणती जोडी अचूक जुळत नाही ?
क्रमांक	ध्येय
१) २	शून्य भूक
२) ४	दर्जेदार शिक्षण
३) १३	हवामान क्रिया
४) १५	लैंगिक समानता
- 63) With reference to Sustainable Development Goals (SDGs), which of the following is not matched correctly ?
Number	Goal
1) 2	Zero Hunger
2) 4	Quality Education
3) 13	Climate Action
4) 15	Gender Equality

६४) भारतातील लोकसंख्येची गुणात्मक वैशिष्ट्ये व शहरीकरणासंदर्भात कोणते विधान बरोबर **नाही** ?

- १) दरडोई उत्पन्नातील वाढ व शहरीकरण यांचा सकारात्मक संबंध आहे.
- २) शहरीकरण व रोजगारवाढ यांच्यात सहसंबंध नाही.
- ३) शहरीकरणासोबत लोकांच्या राहणीमानाच्या दर्जात वाढ होते.
- ४) शहरीकरण व दारिद्र्यरेषेखालील लोकसंख्या यांच्यात नकारात्मक संबंध आहे.

64) Which of the following statements is not correct regarding the qualitative characteristics of India's population and urbanisation ?

- 1) There is positive co-relation between per capital income and urbanisation.
- 2) There is no co-relation between urbanisation and employment.
- 3) There is increase in standard of living with urbanisation.
- 4) There is negative relationship between urbanisation and population below poverty line.

६५) खालीलपैकी कोणते वाक्य/वाक्ये योग्य आहे/आहेत ?

- अ) लेखापरीक्षक एखाद्या संस्थेचा प्रत्येक व्यवहार (Transaction) तपासू शकत नाही.
- ब) लेखापरीक्षण पुरावा हा अंतिम/निर्णायक स्वरूपाचा नसतो.
- क) लेखापरीक्षक तज्ञावर विश्वास ठेवून असतो.

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त अ
- २) ब आणि क
- ३) फक्त क
- ४) अ, ब आणि क

65) Which of the following statement/s is/are correct ?

- a) An Auditor cannot check each and every transaction.
- b) Audit evidence is not conclusive in nature.
- c) An Auditor has to rely upon experts.

Answer Options :

- 1) Only a
- 2) b and c
- 3) Only c
- 4) a, b and c

६६) यादी-I आणि यादी -II जुळवा आणि योग्य उत्तर निवडा:

यादी-I (समिती)

- अ) सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योगांमधील समभागांची निर्गुतवणूक
- ब) औद्योगिक आजार
- क) कर सुधारणा
- ड) विमा क्षेत्रातील सुधारणा

पर्यायी उत्तरे :

	a	b	c	d
1)	4	1	3	2
2)	1	2	4	3
3)	4	3	1	2
4)	4	2	1	3

यादी-II (अध्यक्ष)

१. श्री राजा चेल्लूया
२. श्री ओंकार गोस्वामी
३. श्री आर. एन. मल्होत्रा
४. श्री सी. रंगराजन

66) Match list-I and list –II and select the correct answer:

List-I (Committees)

- a. Disinvestment of shares in public sector enterprises
- b. Industrial Sickness
- c. Tax Reforms
- d. Reforms in Insurance sector

List-II (Chaired by)

- 1. Shri Raja Chelliah
- 2. Shri Omkar Goswami
- 3. Shri R. N. Malhotra
- 4. Shri C. Rangarajan

Answer Options :

	a	b	c	d
1)	4	1	3	2
2)	1	2	4	3
3)	4	3	1	2
4)	4	2	1	3

६७) खालीलपैकी कोणता एक उपाय भाववाढ नियंत्रित करण्याचा "मौद्रिक उपाय" आहे ?

- १) सरकारी खर्चात कपात
- २) कराच्या दरात वाढ
- ३) सरकारी कर्जावर नियंत्रण
- ४) खुल्या बाजारात सरकारी रोख्यांची विक्री

67) Which of the following is Monetary measures of Inflation control ?

- 1) cuts in Government spending
- 2) Increase in tax rates
- 3) Control of Government Debt
- 4) Sale of government bonds in the open market

६८) खालीलपैकी कोणती सुधारणा वॉशिंग्टनच्या सहमतीने करण्यात आली ?

- अ) भांडवलशाहीला प्रोत्साहन
- ब) अर्थव्यवस्था उघडणे
- क) परकीय गुंतवणुकीला प्रोत्साहन देणे
- ड) WTO ची स्थापना

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) आणि (ब) फक्त
- २) (अ), (ब) आणि (क)
- ३) (अ), (क) आणि (ड)
- ४) (अ), (ब), (क), (ड)

68) Which of the following reforms were undertaken under Washington consensus?

- a) Promotion Capitalism
- b) Opening of economies
- c) Promoting Foreign Investment
- d) Establishment of WTO

Answer Options :

- 1) (a) and (b) only
- 2) (a), (b) and (c)
- 3) (a), (c) and (d)
- 4) (a), (b), (c), (d)

६९) जपानमध्ये प्राथमिक क्षेत्रांतर्गत मासेमारी हा प्रमुख आर्थिक उपक्रम आहे. भारताला विस्तीर्ण समुद्र किनारा लाभलेला आहे. परंतु मत्स्यव्यवसायातून मिळणारे उत्पादन मात्र काहीसे कमीच आहे. या क्षेत्राच्या मर्यादित वृद्धीची कोणती दोन कारणे आहेत ?

- a) सेवा क्षेत्राचा संथ वृद्धी दर
- b) मासे करिता स्वदेशातील मर्यादित मागणी
- c) व्यापार, वाहतूक आणि संदेशवहन इत्यादींचा संथ वृद्धीदर
- d) मासे पकडण्याची पारंपारिक पद्धती

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a) आणि (c)
- २) (b) आणि (c)
- ३) (c) आणि (d)
- ४) (b) आणि (d)

- 69) In Japan, fishing is a major economic activity in the primary sector. India has a vast sea coast but the output of fisheries is rather small. Which two reasons for the limited growth of this sector?
- Slow growth rate of services sector
 - Domestic demand for fish is limited in the country
 - Steady growth of trade, transport and communication
 - Traditional methods of catching the fish

Answer Options :

1) (a) and (c)	2) (b) and (c)
3) (c) and (d)	4) (b) and (d)

- ७०) नॉन-परफॉर्मिंग असेट्स कमी करण्यासाठी, भारत सरकारने ४-आर धोरण अवलंबले, ४ -आर सूचित करतात

- मान्यता, ठराव, पुनर्भाडवलीकरण आणि सुधारणा
- पुनर्वित्त, सुधारणा, पुनर्भाडवलीकरण आणि पुनर्व्याख्या
- ओळख, अहवाल, निर्बंध आणि सुधारणा
- ओळख, पुनर्खरेदी, सुधारणा आणि प्रस्तुतीकरण

- 70) To reduce the Non-Performing Assets, Government of India followed 4R strategy, the 4Rs Indicate

- Recognition, Resolution, Recapitalisation and Reforms
- Refinancing, Reforms, Recapitalisation and Redefining
- Recognition, Reporting, Restrictions and Reforms
- Recognition, Repurchase, Reforms and Rendering

- ७१) एका पदार्थाच्या तापमानात ५० डिग्री सेल्सिअस बदल होतो, तर केल्विन स्केलवर तापमानात होणारा हा बदल असेल:

1) 70K	2) 20K
3) 50K	4) 323K

- 71) The change in temperature of body is 50°C, then the change in temperature on kelvin scale will be:

1) 70K	2) 20K
3) 50K	4) 323K

- ७२) मर्सराइजिंग प्रक्रियेसाठी कपडे

- १० ते १५ टक्के कॉस्टिक सोडा द्रावणात २ ते ३ मिनिटे ठेवतात.
- १५ ते २० टक्के कॉस्टिक सोडा सोल्युशनमध्ये १/२ ते २ मिनिटे ठेवतात.
- १८ ते २२ टक्के कॉस्टिक सोडाच्या द्रावणात १ ते ३ मिनिटे ठेवतात.
- २० ते २५ टक्के कॉस्टिक सोडा द्रावणात २ ते ४ मिनिट ठेवतात.

- 72) For mercerising process clothes are

- Put in 10 to 15 percent caustic soda solution for 2 to 3 minutes.
- Put in 15 to 20 percent caustic soda solution for 1/2 to 2 minutes.
- Put in 18 to 22 percent caustic soda solution for 1 to 3 minutes.
- Put in 20 to 25 percent caustic soda solution for 2 to 4 minutes.

७३) ब्लीचिंग पावडरमध्ये खालील गोष्टींचा समावेश होतो:

- १) कॅल्शियम कार्बोनेट
३) कॅल्शियम सल्फेट

- २) कॅल्शियम हायपोक्लोराइट
४) मॅग्नेशियम कार्बोनेट

73) Bleaching powder consists of :

- 1) Calcium Carbonate
3) Calcium Sulfate

- 2) Calcium Hypochlorite
4) Magnesium Carbonate

७४) अल्कोहोल-आधारित हँड सॅनिटायझर्समध्ये असू शकते.

- (अ) इथेनॉल
(क) n-propanol

- (ब) Isopropanol
(ड) methanol

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) आणि (ब) फक्त
३) (ब), (क) आणि (ड)

- २) (अ) आणि (क) फक्त
४) (अ), (ब), (क), (ड)

74) Alcohol-based hand sanitizers can contain

- a) Ethanol
c) n-propanol

- b) Isopropanol
d) methanol

Answer option :

- 1) (a) and (b) only
3) (b), (c) and (d)

- 2) (a) and (c) only
4) (a), (b), (c), (d)

७५) शेतीतून होणाऱ्या हवेच्या प्रदूषणाचे मुख्य स्वरूप कोणते आहे ?

- १) सल्फर डाय ऑक्साईड
३) मिथेन

- २) अमोनिया
४) कार्बन मोनॉक्साईड

75) What is the main form of air pollution by agriculture ?

- 1) Sulphur dioxide
3) Methane

- 2) Ammonia
4) Carbon monoxide

७६) खालीलपैकी कोणते झाड प्रति हेक्टर प्रति वर्ष ५० किलो नायट्रोजनचे योगदान देते ?

- १) बाभूळ ऑरिक्युलिफॉर्मिस
३) Ficus religiosa

- २) कॅसुअरिना इक्रिसिटिफोलिया
४) Azadirachta indica

76) Which of the following tree contribute upto 50 kg Nitrogen per hectare per year ?

- 1) Acacia auriculiformis
3) Ficus religiosa

- 2) Casuarina equisetifolia
4) Azadirachta indica

७७) खालीलपैकी कोणते औषध पशुधनाच्या उपचारात वापरले जाते, पण त्याच गैरवापर दक्षिण आशियातील गिधाडांची संख्या कमी होण्याच्या कारणाशी संबंधित आहे ?

- १) मेलोक्सिकॅम
३) डायक्लोफेनाक

- २) इबुप्रोफेन
४) कार्प्रोफेन

77) Which of the following drugs used in the treatment of livestock, has been linked to the cause of the collapse of vultures population throughout South Asia?

- 1) Meloxicam
3) Diclofenac

- 2) Ibuprofen
4) Carprofen

- ७८) सरपटणारे प्राणी आणि सस्तन प्राणी यांच्यातील दुवा म्हणून खालीलपैकी कोणत्या प्राण्याला फिलोजेनेटिक महत्त्व आहे ?
१) कांगारू
२) Echidna
३) Sorex
४) ससा
- 78) Which of the following animals has phylogenetic significance, as it serves a link between reptiles and mammals ?
1) Kangaroo
2) Echidna
3) Sorex
4) Rabbit
- ७९) लेशमॅनियाचा लेप्टोमोनाड प्रकार यामध्ये आढळतो :
१) माणूस
२) सँड फ्लाय
३) त्से-त्से फ्लाय
४) बेड बग
- 79) Leptomonad form of Leishmania is found in :
1) man
2) sand fly
3) tse-tse fly
4) bed bug
- ८०) एका मुलाची वाढ मंदावली असून तो चालण्यास असमर्थ बनला असून, त्याच्या संपूर्ण शरीरावर जखमा झाल्या आहेत. त्याला देण्यात येणाऱ्या आहाराला पूरक म्हणून खालीलपैकी कोणत्या पोषक तत्वांची शिफारस करावी ?
१) दूध
२) अंड्यातील पिवळ बलक
३) कडधान्ये
४) लिंबूवर्गीय फळे
- 80) A child has presented with growth retardation, inability to walk and bruises all over the body. Which of the following nutrients should be recommended as a supplement to the diet?
1) Milk
2) Egg yolk
3) Pulses
4) Citrus fruits
- ८१) खालीलपैकी कोणती विधाने चुकीची आहेत ?
अ) एलईडी दिव्यांमध्ये पारा नसतो
ब) एलईडी दिवे कधीही अचानक निकामी होत नाहीत, परंतु आउटपुटमध्ये हळूहळू घट होते
क) एलईडी दिव्यांच्या तुलनेत सीएफएल दिवे अधिक ऊर्जा-कार्यक्षम असतात
पर्यायी उत्तरे :
१) (अ) आणि (ब) फक्त
२) (अ) आणि (क)
३) (ब) आणि (क)
४) (अ), (ब) आणि (क)
- 81) Which of the following statements are incorrect?
a) LED lamps do not contain mercury
b) LED lights never fail abruptly, but there is a gradual decrease in the output
c) CFL lamps are more energy-efficient as compared to the LED lamps
Answer Options :
1) (a) and (b) only
2) (a) and (c)
3) (b) and (c)
4) (a), (b) and (c)

- ८२) खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे?
१) कडधान्यांमध्ये भरपूर प्रथिने असतात
२) दूध हे व्हिटॅमिन ए चा चांगला स्रोत आहे
३) तृणधान्यांमध्ये कर्बोदकांचे प्रमाण खूपच कमी असते.
४) भाजीपाला हा खनिजांचा समृद्ध स्रोत आहे

82) Which one of the following statements is incorrect?

- 1) Pulses are rich in protein
- 2) Milk is a rich source of vitamin A
- 3) Cereals are very poor source of carbohydrates
- 4) Vegetables are rich source of Minerals

८३) बहिर्वक्र आणि आंतर्वक्र भिंगांच्या संदर्भात, खालीलपैकी कोणती वाक्ये बरोबर आहेत?

- अ) चष्मा वाचण्यासाठी बहिर्वक्र भिंगांचा वापर केला जातो
- ब) मायोपिया नावाच्या दृष्टीचा दोष दूर करण्यासाठी चष्मांमध्ये आंतर्वक्र लेन्सचा वापर केला जातो
- क) दृष्टीदोष दूर करण्यासाठी चष्मांमध्ये बहिर्वक्र लेन्सचा वापर केला जातो ज्याला मायोपिया म्हणतात
- ड) आंतर्वक्र भिंगांचा वापर विशालन भिंग म्हणून केला जातो

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) आणि (ब) फक्त
- २) (अ) आणि (ड)
- ३) (ब) आणि (क)
- ४) (अ), (ब) आणि (ड)

83) With regard to convex and concave lenses, which of the following sentences are correct?

- a) Convex lenses are used in reading spectacles
- b) Concave lenses are used in spectacles to correct the defect of vision called myopia
- c) Convex lenses are used in spectacles to correct the defect of vision called myopia
- d) Concave lenses are used as magnifying glasses

Answer Options :

- 1) (a) and (b) only
- 2) (a) and (d)
- 3) (b) and (c)
- 4) (a), (b) and (d)

८४) खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर जुळली आहे?

- अ) क्ष-किरण - विमानतळावरील बॅग स्कॅन करण्यासाठी वापरला जातो
- ब) गॅमा किरण - कर्करोग आणि ट्यूमरच्या उपचारांसाठी रेडिओथेरेपीमध्ये वापरला जातो
- क) रेडिओ लहरी - नाईट व्हिजन कॅमेऱ्यांमध्ये वापरल्या जातात
- ड) दृश्यमान लाटा - आपण जग पाहू शकतो

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) आणि (ब) फक्त
- २) (अ), (ब) आणि (क)
- ३) (अ) आणि (ड)
- ४) (अ), (ब), (क), (ड)

84) Which of the following pairs are correctly matched ?

- a) X-rays – Used to scan bags in airports
- b) Gamma rays – Used in radiotherapy for treatment of cancer and Tumor
- c) Radio waves – Used in Night vision cameras
- d) Visible Waves – We can see around the world

Answer option :

- 1) (a) and (b) only
- 2) (a), (b) and (c)
- 3) (b), (c) and (d)
- 4) (a), (b), (c), (d)

८५) जोड्या लावा.

'A'

- a) नीलहरित शैवाल
- b) हिरवे शैवाल
- c) पिवळसर शैवाल
- d) लाल शैवाल

'B'

- i) आस्सीलॅटोरिया
- ii) एंटेरोमोर्फा
- iii) सारगासम
- iv) ग्रॅसीलॅरिया

पर्यायी उत्तरे :

(a) (b) (c) (d)

- १) (iii) (iv) (i) (ii)
- २) (iii) (iv) (ii) (i)
- ३) (iv) (iii) (i) (ii)
- ४) (i) (ii) (iii) (iv)

85) Match the pairs.

'A'

- a) Blue-green algae
- b) Green Algae
- c) Yellowish Algae
- d) Red Algae

'B'

- i) Oscillatoria
- ii) Enteromorpha
- iii) Sargassum
- iv) Gracilaria

Answer Options :

(a) (b) (c) (d)

- १) (iii) (iv) (i) (ii)
- २) (iii) (iv) (ii) (i)
- ३) (iv) (iii) (i) (ii)
- ४) (i) (ii) (iii) (iv)

८६) चोरीला गेलेल्या चार चाकीचा शोध घेताना पोलिसांना तीन वेगवेगळ्या व्यक्तींकडून पुढील माहिती मिळाली :

- अ) गाडीचा क्रमांक चार अंकी आहे.
- ब) गाडीच्या क्रमांकाच्या बेरजेला ४ ने भाग जातो.
- क) गाडीच्या क्रमांकाच्या एकक स्थानी ४ हा अंक आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- १) UPU 4054
- २) WBB 3544
- ३) DLM 3214
- ४) MPY 8324

86) While investigating about a stolen car, the police received information from different persons as follows :

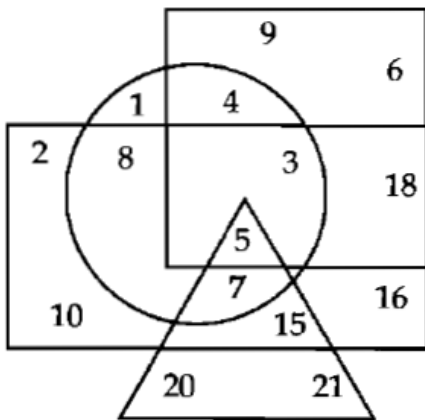
- a) The car number has four digits.
- b) The sum of digits of the car number is divisible by 4.
- c) The unit place digit of the car number is 4.

Answer Options :

- 1) UPU 4054
- 2) WBB 3544
- 3) DLM 3214
- 4) MPY 8324

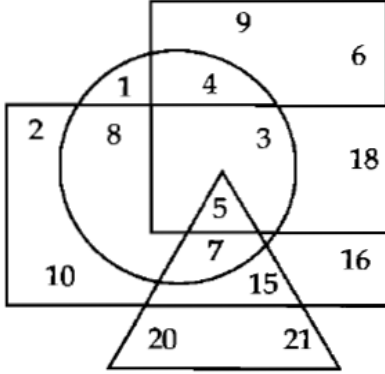
- ९०) दिलेली माहिती काळजीपूर्वक वाचा आणि प्रश्नाचे उत्तर द्या.
बिंदू A हा बिंदू B च्या पश्चिमेला ८ मीटरवर आहे.
बिंदू C हा बिंदू B च्या दक्षिणेला ४ मीटरवर आहे.
बिंदू D हा बिंदू C च्या पूर्वेला ४ मीटरवर आहे.
बिंदू E हा बिंदू D च्या उत्तरेला ७ मीटरवर आहे.
बिंदू F हा बिंदू E च्या पश्चिमेला ८ मीटरवर आहे.
बिंदू G हा बिंदू F च्या दक्षिणेला ३ मीटरवर आहे.
बिंदू F हा बिंदू A पासून किती दूर आहे ?
१) ७ मीटर
२) ११ मीटर
३) ४ मीटर
४) ८ मीटर
- 90) Read the information carefully and answer the question.
Point A is 8 m. to the West of point B.
Point C is 4 m. to the South of point B.
Point D is 4 m. to the East of point C.
Point E is 7 m. to the North of point D.
Point F is 8 m. to the West of point E
Point G is 3 m. to the South of point F.
How far is point F from point A ?
1) 7 m.
2) 11 m
3) 4 m
4) 5 m.
- ९१) ४० वस्तूंची खरेदी किंमत ५० वस्तूंच्या विक्री किंमती एवढी आहे. तर त्या व्यवहारातील नफा किंवा तोटा किती ?
१) शे. २५ नफा
२) शे. २० नफा
३) शे. २५ तोटा
४) शे. २० तोटा
- 91) The cost price 20 articles equals to the selling price of 25 articles. There will be profit or loss in this transaction and how much?
1) 25 percent profit
2) 20 percent profit
3) 25 percent loss
4) 20 percent loss
- ९२) ७ : ३ असे कर्मचाऱ्यांचे व्यवस्थापकाशी प्रमाण असलेल्या एका कारखान्यातील ७०% कर्मचारी व ३०% व्यवस्थापक केंद्रे मध्ये जेवण घेतात. तर कॅन्टीन मध्ये जेवण घेणाऱ्यांचे एकूण प्रमाण किती % आहे ?
१) १००%
२) ५८%
३) ९५%
४) ४५%
- 92) The ratio of employee to manager is 7 : 3, 70% of the employees and 30% of the managers take lunch in the canteen. What % of total work force takes lunch in canteen ?
1) 100%
2) 58%
3) 95%
4) 45%

- ९३) एकटा A एक घर १५ दिवसात बांधू शकतो. तेच घर B एकटा १० दिवसात बांधू शकतो. जर A आणि B हे एक दिवसाआड काम करीत असतील आणि जर A पहिल्या दिवशी काम करतात; तर ते घर बांधण्यासाठी किती दिवस लागतील ?
- १) १२
३) १४
२) १३ $\frac{1}{2}$
४) १० $\frac{2}{3}$
- 93) A can build a house alone in 15 days but B alone can build it in 10 days. A and B work on alternate days. If A works on the first day, in how many days will the house be built?
- 1) 12
3) 14
2) 13 $\frac{1}{2}$
4) 10 $\frac{4}{3}$
- ९४) एका क्रिकेट स्पर्धेसाठी वेगवेगळ्या १८ संघाने आपले नाव नोंदविले आहे. प्रत्येक संघाने दुसऱ्या प्रत्येक संघाशी सामना खेळावयाचा आहे. तर एकूण सामने किती होतील ?
- १) १७९
३) १७३
२) १६३
४) १५३
- 94) 18 teams have registered their names for the cricket competition. Every team has to play a match with another team. How many total matches will there be?
- 1) 179
3) 173
2) 163
4) 153
- ९५) एक बोट प्रवाहाच्या दिशेने ३० किमी/तास या वेगाने जाते व प्रवाहाच्या विरुद्ध दिशेने २४ किमी/तास या वेगाने परत येते. तर बोटीचा संध पाण्यातील वेग सांगा व प्रवाहाचा वेग काढा.
- १) २६ किमी/तास व ३ किमी/तास
३) २७ किमी/तास व २ किमी तास
२) २८ किमी/तास व ३ किमी/तास
४) २७ किमी/तास व ३ किमी/तास
- 95) A boat travels upstream with a speed of 30 km/hr and returns upstream with a speed of 24 km/hr. Then state the speed of the boat in slow water and find the speed of the current.
- 1) 26 km/h and 3 km/h
3) 27 km/hr and 2 km/hr
2) 28 km/h and 3 km/h
4) 27 km/hr and 3 km/hr
- ९६) खाली दिलेल्या आकृतीत आयत महिला दर्शवितो, त्रिकोण शिक्षित दर्शवितो, वर्तुळ ग्रामीण दर्शवितो आणि चौकोन स्वयंरोजगार दर्शवितो; तर खालीलपैकी कोण अशिक्षित स्वयंरोजगारीत ग्रामीण महिला आहे ?

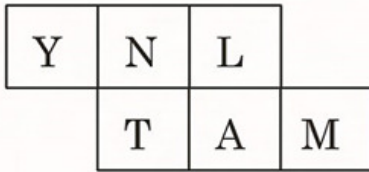

- १) ४
३) ५
२) १८
४) ३

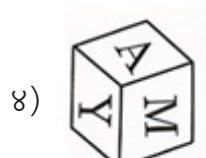
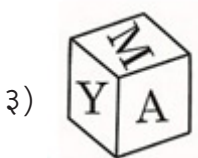
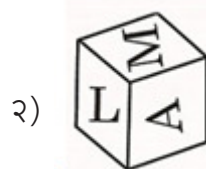
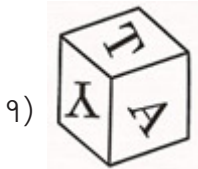
- 96) In the following diagram, rectangle represents females, triangle represents educated, circle represents rural and square represents self employed. Who among the following is uneducated self employed rural female ?

- 1) 4
2) 18
3) 5
4) 3
- 97) एका गटात A, B, C, D आणि E अशा पाच व्यक्ती आहेत. त्यात B, C चा भाऊ आहे. या ५ व्यक्तीत एक जोडपे आहे. E हा नवरा आहे. A आणि D मैत्रिणी आहेत आणि त्यांनी लग्न केलेले नाही. तर E ची बायको कोण ?
- १) B
२) C
३) D
४) A
- 97) In a group there are five persons. A, B, C, D and E. B is the brother of C. In these five people there is one couple. E is the husband. A and D are female friends and they are unmarried. Who is a wife of "E" ?
- 1) B
2) C
3) D
4) A
- ९८) सोबतच्या जाळीचे निरीक्षण करा.

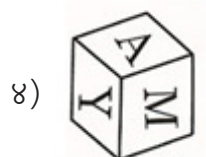
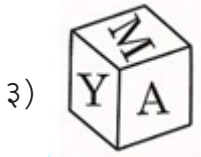
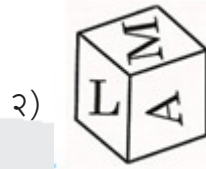
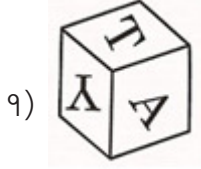
पुढीलपैकी या जाळीला घड्या घालून बनवता न येणारा घन निवडा.

98) Observe the accompanying mesh.

Y	N	L	
	T	A	M

Choose the cube from the following that cannot be formed by clocking this lattice.

९९) प्रगत देशांत आरोग्य सेवांसाठी पुरवल्या जाणाऱ्या आर्थिक पातळीचा त्यांच्या लोकसंख्येच्या आरोग्यावर फारच थोडा परिणाम होतो असे सांख्यिकी विश्लेषण दाखवून देते. जरी काही देश दरडोई सहापट जादा खर्च करतात आणि काही फक्त याच्या निम्मे खर्च करतात तरी त्यांच्या लोकसंख्येचे आयुर्मान जवळपास सारखेच आहे. यामुळे लोकांचे आरोग्य दरडोई खर्च केलेल्या पैशांच्या पुरवठ्यावर अवलंबून असते असे म्हणणे निरर्थक आहे.

या युक्तीवादासंदर्भातील आधारभूत गृहीतक निवडा.

१) लोकांचे आरोग्य सुधारण्यासाठी देशाने दरडोई अर्थपुरवठा वाढवायला हवा.

२) लोकांचे आरोग्य त्यांच्या आयुर्मानातून निर्देशित केले जाते.

३) दरडोई अर्थपुरवठ्याचे प्रमाण हा देशातील लोकांच्या आरोग्याचा उचित निर्देशक नाही.

४) लोकांचे आयुर्मान वाढवण्यासाठी परिणामकारक आरोग्य सेवा प्रणाली विकसित करणे ही देशाच्या प्रशासनाची जबाबदारी आहे.

99) Statistical analysis shows that in the advanced countries the level of financing towards health services is making little impact on the health of their populations. Though some countries spend six times as much per head on the health facilities and countries spending only half as much, life expectancies of their populations are almost same. Thus it is meaningless to say that the health of population depends in the level of finances spent per head.

Select the underlying assumption with respect to above argument.

1) For improving health of its population country should increase per head finance.

2) The health of populations is indicated by life expectancy of population.

3) Proportion of finances spent per head is not an appropriate indicator of health of population of any country.

4) It is responsibility of the government to develop efficient health care system for increasing life expectancy of its population.

सराव पेपर (१५ एप्रिल, २०२३)

१) यापैकी कोणती विधाने सत्य आहेत?

a) डब्ल्यूपीएल क्रिकेट कप २०२३ मुंबई इन्डियन्स महिला संघाने जिंकला.

b) मुंबई इन्डियन्स क्रिकेट संघाची कर्णधार स्मृती मंथाना ही होती.

पर्यायी उत्तरे :

१) (a) फक्त

२) (b) फक्त

३) (a) आणि (b) दोन्हीही

४) (a) आणि (b) दोन्हीही नाही

1) Which of the following statement/s is true?

a) WPL Cricket Tournament 2023 will be won by woman team of Mumbai Indians

b) Smriti Mandana is the captain of Mumbai Indians Woman team

Options :

1) Only (a)

2) Only (b)

3) Both (a) and (b)

4) None of (a) and (b)

उत्तरे : महाराष्ट्र अराजपत्रित सेवा (गट ब व गट क) पूर्व परीक्षा सराव पेपर

१-१	२-३	३-१	४-१	५-२	६-४	७-४	८-३	९-३	१०-३
११-४	१२-३	१३-३	१४-४	१५-३	१६-१	१७-४	१८-३	१९-१	२०-४
२१-२	२२-१	२३-४	२४-३	२५-२	२६-२	२७-३	२८-१	२९-२	३०-४
३१-२	३२-१	३३-१	३४-३	३५-२	३६-३	३७-२	३८-२	३९-४	४०-२
४१-१	४२-२	४३-४	४४-१	४५-४	४६-४	४७-४	४८-४	४९-२	५०-३
५१-२	५२-३	५३-२	५४-२	५५-३	५६-४	५७-२	५८-१	५९-२	६०-२
६१-२	६२-१	६३-४	६४-३	६५-४	६६-४	६७-४	६८-२	६९-४	७०-१
७१-३	७२-२	७३-२	७४-	७५-३	७६-२	७७-३	७८-२	७९-२	८०-४
८१-१	८२-३	८३-४	८४-२	८५-४	८६-२	८७-३	८८-१	८९-२	९०-४
९१-४	९२-२	९३-१	९४-४	९५-४	९६-४	९७-२	९८-३	९९-२	१००-१